

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Тосонцэнгэл сумын хүүхдийн 2-р цэцэрлэгийн 2024 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ЗАА-2025/159/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:

www.audit.mn

Улиастай сум

2025 он

Завхан аймаг дахь Төрийн аудитын газрын

дарга, тэргүүлэх аудитор: Д.Бат-Ундраа

Утас: 99993365

Цахим хаяг: Bat-Undraa@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Х.Болдбаатар

Утас: 99105506

Цахим хаяг: Boldbaatarkh@audit.gov.mn

Хаан соёмбо аудит ХХК -ы гэрээт аудитор:

Б.Цэрэндэжид

Утас: 99218108

Цахим хаяг: Tserendejid1109@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

---

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт	3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	4
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	5
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	6
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	7
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	8
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	8
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	10
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	10
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт	11
4. Аудитын тайлан.....	13
4.1 Ерөнхий зүйл	13
4.2 Материаллаг байдал	14
4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт.....	14
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	15
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	16
5. Аудитын илрүүлэлт	16
6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл	

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

81090 Улиастай, Завхан аймаг
Утас/Факс:7046-36-12
И-мэйл: zavkhan@audit.gov.mn

2025.02.21 № 216

танай _____-ны № _____-т

ТОСОНЦЭНГЭЛ СУМЫН
ХҮҮХДИЙН 2 ДУГААР
ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ЭРХЛЭГЧ
М.БАЯРЖАРГАЛ-Д

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Тосонцэнгэл сумын Хүүхдийн 2 дугаар цэцэрлэгийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Тосонцэнгэл сумын Хүүхдийн 2 дугаар цэцэрлэгийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Тосонцэнгэл сумын Хүүхдийн 2 дугаар цэцэрлэг нь жилийн эцсийн эд хөрөнгийн тооллогын тушаал гаргасан боловч комисст танилцуулаагүй, хөрөнгийн тооллого хийгээгүй, аудитын явцад эд хөрөнгийн хэсэгчилсэн тооллого хийж, бодит байдлыг баримтжуулахад 1,749.5 мянган төгрөгийн зөөврийн компьютер дутагдсан, яамны хөрөнгө оруулалт болон хандив тусламжийн хөрөнгийг бүртгэлд тусгаагүй, хүнсний үлдэгдлийн 17 нэр төрлийн бүтээгдэхүүнийг тоолоход мах, элсэн чихрийг их хэмжээгээр нөөцөлсөн зэрэг зөрчил байна.

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "Төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 73 дугаар зүйлийн 73.2-д "Байгууллагын нягтлан бодогч нь үндсэн хөрөнгө, бараа материал, үнэ бүхий зүйлийн тооллогоор бэлэн байсан үлдэгдэл, гарсан зөрүүг тооллогын акт материал батлагдсанаас хойш 5 хоногийн дотор нягтлан бодох бүртгэлд тусгаж дансны үлдэгдлийг тулган шалгана", 73.4-т "үнэ бүхий зүйлийн хэвийн хорогдлын нормоос хэтэрсэн дутагдал, гэмтлээс гарсан хохирлыг тухайн үеийн зах зээлийн дундаж үнээр бодож гэм буруутай хүмүүсээр төлүүлнэ. Санаатайгаар идэж ашигласан буюу

D/disk/Албан бичиг/Дүгнэлт

812502375

дутагдуулсан нь илэрвэл хуулийн этгээдийн эрх баригч уг хэргийг 7 хоногийн дотор хуулийн байгууллагад шилжүүлнэ”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1-д “Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.6-д “нөөцлөх шаардлагатай бараа, материалыг үр ашиггүй удаан хадгалах, шаардлагагүйгээр их хэмжээгээр бараа, материал бэлтгэх, нөөцлөх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т “үнэн зөв байх”, 12 дугаар зүйлийн 12.2-д “Хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллогыг дараах тохиолдолд заавал хийнэ”, 12.2.1-д “жилийн санхүүгийн тайлан гаргахын өмнө”, 12.2.2-д “эд хөрөнгө хариуцагч болон эд хөрөнгийн тооцоотой холбоотой ажилтан солигдох үед”, 12.2.3-д “эд хөрөнгө дутагдсан, эд хөрөнгийг хууль бусаар зарцуулсан байж болзошгүй гэж үзсэн үед”, 14 дүгээр зүйлийн 14.4-д “Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ”, 14.4.2-д “бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.6-д “эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах үүрэгтэй” гэж заасантай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлангийн иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тосонцэнгэл сумын Хүүхдийн 2 дугаар цэцэрлэг нь 2024 онд Улсын төсвөөс 589,625.5 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 34,014.6 мянган төгрөгийн санхүүжилттэй, 96,829.5 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй ажилласан байна. 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 5 зорилтын хүрээнд 62 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлтийг улирал тутам гаргаж, эрх бүхий албан тушаалтнаар дүгнүүлэн, биелэлт 94.9 хувьтай үнэлэгдсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Тосонцэнгэл сумын Хүүхдийн 2 дугаар цэцэрлэгийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд дүгнэлт өгөх аудитаар элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн үлдэх өртөггүй 11 нэр төрлийн 19,912.5 мянган төгрөгийн хөрөнгийг дахин үнэлж, ашиглалтын хугацааг сунгаагүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тосонцэнгэл сумын Хүүхдийн 2 дугаар цэцэрлэг нь 2024 онд Боловсролын ерөнхий газрын хөрөнгө оруулалтаар 19,982.6 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж нийлүүлэгдсэнийг данс бүртгэлд тусгасан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Д.БАТ-УНДРАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

Данс	Үзүүлэлт	Эцсийн үлдэгдэл	Эхний үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	90,945,992.77	121,837,217.77
31	МӨНГӨ БА ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ	67,324,090.27	96,829,525.27
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	67,324,090.27	96,829,525.27
3121	Төгрөг	67,324,090.27	96,829,525.27
31211	Төрийн сангийн харилцах	67,324,090.27	96,829,525.27
33	АВЛАГА	200,000.00	-
335	Бусад авлага	200,000.00	-
3351	Байгууллагаас авах авлага	200,000.00	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	23,421,902.50	25,007,692.50
351	Түүхий эд материал	378,200.00	2,185,000.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	138,200.00	1,945,000.00
35130	Эм боох материал	240,000.00	240,000.00
354	Хангамжийн материал	23,043,702.50	22,822,692.50
35420	Аж ахуйн материал	7,440,762.50	9,186,062.50
35440	Түлш шатах тослох материал	1,800,000.00	450,000.00
35460	Хүнсний материал	5,010,480.00	2,794,170.00
35470	Бусад хангамжийн материал	8,792,460.00	10,392,460.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	516,175,658.76	514,451,432.84
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	516,175,658.76	514,451,432.84
392	Биет хөрөнгө	508,153,533.76	503,711,432.84
39201	Барилга, байгууламж	530,548,210.00	530,548,210.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(58,837,356.86)	(76,438,596.62)
39205	Машин, тоног төхөөрөмж	46,348,952.00	67,681,582.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(28,733,150.00)	(34,212,593.72)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	15,249,598.00	15,249,598.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(10,652,719.38)	(11,926,766.86)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	14,200,000.00	14,200,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	(1,419,999.96)
39217	Номын фонд	30,000.00	30,000.00
393	Биет бус хөрөнгө	8,022,125.00	10,740,000.00
39301	Програм хангамж	1,650,000.00	1,650,000.00

39302	Хасагдуулга	(1,271,875.00)	(1,650,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	7,644,000.00	10,740,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	607,121,651.53	636,288,650.61
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	0.00	864,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	0.00	864,000.00
413	Өглөг	0.00	864,000.00
41310	Ажиллагчидтай холбогдсон өглөг	0.00	0.00
4136	Бусад өглөг	-	864,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	-	864,000.00
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	607,121,651.53	635,424,650.61
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГСан/ орон нутгийн сан	7,644,000.00	7,644,000.00
51101	Өмч: -Төрийн өмч	7,644,000.00	7,644,000.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	558,533,551.83	586,836,550.91
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	558,533,551.83	558,533,551.83
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	607,121,651.53	635,424,650.61
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	28,302,999.08
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	40,944,099.70	40,944,099.70
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	607,121,651.53	636,288,650.61

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	522,417,800.00	646,718,730.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	14,200,000.00	23,078,630.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	14,200,000.00	23,078,630.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	14,200,000.00	23,078,630.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	14,200,000.00	23,078,630.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	508,217,800.00	623,640,100.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	473,846,200.00	589,625,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	473,846,200.00	589,625,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	34,371,600.00	34,014,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	34,371,600.00	34,014,600.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)	459,905,084.41	618,415,730.92
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	459,905,084.41	618,415,730.92
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	456,674,397.41	616,223,779.57

2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	304,915,373.00	437,899,273.00
210101	Цалин	216,025,760.00	280,443,495.00
210102	Нэмэгдэл цалин	75,587,910.00	143,974,128.00
210104	Урамшуулал	13,301,703.00	13,481,650.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	37,934,687.73	54,351,850.00
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	25,860,162.59	37,010,627.02
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	3,049,153.73	4,378,813.43
210203	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	2,724,544.76	2,189,406.98
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	572,800.72	2,154,599.60
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	5,728,025.93	8,618,402.97
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	27,340,913.00	31,172,648.65
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	3,951,833.00	6,201,543.65
210302	Түлш, халаалтын зардал	20,584,080.00	22,001,105.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	2,805,000.00	2,970,000.00
2105	Нормативт зардал	48,053,210.00	51,578,110.00
210502	Хоол	48,053,210.00	51,578,110.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,000,000.00	2,000,000.00
210604	Урсгал засвар	2,000,000.00	2,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	781,500.00	868,000.00
210806	Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс	781,500.00	868,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,648,713.68	38,353,897.92
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,593,140.00	9,407,342.00
210902	Хичээл сургалт, үйлдвэрлэлийн дадлагын зардал	2,814,773.00	2,793,700.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	24,240,800.68	26,152,855.92
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,230,687.00	2,191,951.35
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт		- 2,191,951.35
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		- 2,191,951.35
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт	3,230,687.00	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,230,687.00	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III=I-II)	62,512,715.59	28,302,999.08
5	НИЙТ ҮР ДҮН (VII=III+VI)	62,512,715.59	28,302,999.08

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	508,217,800.00	623,640,100.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	508,217,800.00	623,640,100.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	473,846,200.00	589,625,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	473,846,200.00	589,625,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	34,371,600.00	34,014,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	34,371,600.00	34,014,600.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	441,173,699.73	592,784,665.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	441,173,699.73	592,784,665.00
210	БАРАА АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	437,943,012.73	590,592,713.65
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	301,621,306.73	433,236,905.00
210101	Үндсэн цалин	199,818,093.73	278,894,561.00
210102	Нэмэгдэл	88,501,510.00	141,097,745.00
210104	Үр дүнгийн урамшуулал	13,301,703.00	13,244,599.00
2102	Ажил олгочоос нийгтийн даатгалд төлөх шимтгэл	43,179,100.00	59,014,200.00
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	29,361,400.00	40,129,600.00
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	3,454,400.00	4,721,100.00
210203	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	2,763,400.00	2,360,600.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	691,300.00	2,360,600.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	6,908,600.00	9,442,300.00
2103	Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал	29,140,913.00	29,822,648.65
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	3,951,833.00	6,201,543.65
210302	Түлш, халаалтын зардал	22,384,080.00	20,651,105.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	2,805,000.00	2,970,000.00
2105	Нормативт зардал	49,433,080.00	49,361,800.00
210502	Хоол, хүнс	49,433,080.00	49,361,800.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,000,000.00	2,000,000.00
210604	Урсгал засвар	2,000,000.00	2,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	781,500.00	868,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	781,500.00	868,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,787,113.00	16,289,160.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,972,340.00	10,288,660.00

210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлаг хийх	2,814,773.00	6,000,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,230,687.00	2,191,951.35
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	-	2,191,951.35
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	2,191,951.35
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,230,687.00	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,230,687.00	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	67,044,100.27	30,855,435.00
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	2,699,900.00	1,350,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	2,699,900.00	1,350,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	2,699,900.00	1,350,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	2,699,900.00	1,350,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	(2,699,900.00)	(1,350,000.00)
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	64,344,200.27	29,505,435.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	2,979,890.00	67,324,090.27
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	67,324,090.27	96,829,525.27

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

ҮЗҮҮЛЭЛТ	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
0 ДАНС	511	51300	51210+51220	
10 2023 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	7644000.00	40944099.70	558533551.83	607121651.53
11 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
12 Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	7644000.00	40944099.70	558533551.83	607121651.53
13 Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
14 Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
15 Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
16 Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0.00	0.00	0.00	0.00
17 Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	0.00	0.00	28302999.08	28302999.08
18 2024 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	7644000.00	40944099.70	586836550.91	635424650.61

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	Дүн	Хувь
------	----------	------------	-----------	-----	------

	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	67,324,090.27	(67,324,090.27)	-
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	656,949,600.00	581,968,903.65	74,980,696.35	88.59
2	I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	656,949,600.00	581,968,903.65	74,980,696.35	88.59
210	Бараа, үйлчилгээний зардал	656,949,600.00	581,968,903.65	74,980,696.35	88.59
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	520,477,100.00	433,236,905.00	87,240,195.00	83.24
210101	Үндсэн цалин	351,518,700.00	278,894,561.00	72,624,139.00	79.34
210102	Нэмэгдэл	161,799,100.00	141,097,745.00	20,701,355.00	87.21
210104	Урамшуулал	7,159,300.00	13,244,599.00	(6,085,299.00)	185.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	61,512,800.00	59,014,200.00	2,498,600.00	95.94
210201	Тэтгэврийн даатгал	41,829,600.00	40,129,600.00	1,700,000.00	95.94
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,920,100.00	4,721,100.00	199,000.00	95.96
210203	ҮОМШӨ ний даатгал	2,460,500.00	2,360,600.00	99,900.00	95.94
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,460,500.00	2,360,600.00	99,900.00	95.94
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,842,100.00	9,442,300.00	399,800.00	95.94
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	29,822,648.65	(29,822,648.65)	-
210301	Гэрэл цахилгаан	-	6,201,543.65	(6,201,543.65)	-
210302	Түлш, халаалт	-	20,651,105.00	(20,651,105.00)	-
210303	Цэвэр, бохир ус	-	2,970,000.00	(2,970,000.00)	-
2105	Нормативт зардал	50,805,900.00	49,361,800.00	1,444,100.00	97.16
210502	Хоол, хүнс	50,805,900.00	49,361,800.00	1,444,100.00	97.16
2106	Эд хогшил худалдан авах	-	2,000,000.00	(2,000,000.00)	-
210604	Урсгал засвар	-	2,000,000.00	(2,000,000.00)	-
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	2,044,800.00	868,000.00	1,176,800.00	42.45
210806	Мэдээллийн технологийн зардал	2,044,800.00	868,000.00	1,176,800.00	42.45
2201	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	22,109,000.00	7,665,350.00	14,443,650.00	34.67
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	16,102,300.00	1,664,850.00	14,437,450.00	10.34
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	6,006,700.00	6,000,500.00	6,200.00	99.90
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	589,625,500.00	(589,625,500.00)	-
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	-	589,625,500.00	(589,625,500.00)	-
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	34,014,600.00	(34,014,600.00)	-
132001	Орон нутгийн төсвөөс	-	34,014,600.00	(34,014,600.00)	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	67,324,090.27	(67,324,090.27)	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	96,829,525.27	(96,829,525.27)	-
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	-	-	-	-
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	-	-	-

62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	18.00	18.00	-	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00	-	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	11.00	11.00	-	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	7.00	7.00	-	100.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО /жилийн дунджаар/	118.00	118.00	-	-

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Байхгүй

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 4,529.6 мянган төгрөгийн алдаа илэрч, 2,590.7 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 1,749.5 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 189.4 мянган төгрөгийн алдаанд зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа:

Хандив тусламжаар ирсэн угаалгын автомашиныг бүртгэлд тусгаагүй, мөн Боловсролын яамнаас нийлүүлэгдсэн 662150 төгрөгийн тоос сорогч, 1134880 мянган төгрөгийн угаалгын машиныг бүртгэлд тусгаагүй, хөрөнгийн биет тооллого хийгдээгүй сүүлийн үед нийлүүлэгдэж байгаа зөөврийн компьютерүүдийн үнийг ялгаж мэдэхгүй дутгадал илэрч, хүнсний үлдэгдлийн 17 нэр төрлийн бүтээгдэхүүнийг тоолоход хүнсний материалын дутагдал гараагүй мах, элсэн саахрыг 40-50кг-аар нөөцөлсөн, тогоочийн тайлангаар 13 ш хүнсний материалын 793670 төгрөгийн орлогыг авалгүй зарлага болгосон зөрчил илэрснийг залруулсан.

Шийдвэрлэсэн байдал: Тухайн тайлант хугацаанд алдааг залруулж тайлан балансад тусгуулсан.

5.1 Төлбөрийн акт:

Илэрсэн алдаа: Аудитын явцад эд хөрөнгийн хэсэгчилсэн тооллого хийж, бодит байдлыг баримтжуулахад 1,749,500 төгрөгийн зөөврийн компьютер дутагдсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д “Төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах”, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 73 дугаар зүйлийн 4-т “үнэ бүхий зүйлийн хэвийн хорогдлын нормоос хэтэрсэн дутагдал, гэмтлээс гарсан хохирлыг тухайн үеийн зах зээлийн дундаж үнээр бодож гэм буруутай хүмүүсээр төлүүлнэ. Санаатайгаар идэж ашигласан буюу дутагдуулсан нь илэрвэл хуулийн этгээдийн эрх баригч уг хэргийг 7 хоногийн дотор хуулийн байгууллагад шилжүүлнэ”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6-д “эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах” гэж заасныг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн байдал: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т “Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.3.2.7-д “төрийн болон орон нутгийн өмч, хөрөнгийг дутаасан, үрэгдүүлсэн, хууль бусаар ашигласан”, 4.2.3.8-д “Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн” гэсэн заалтыг үндэслэн тогтоосон төлбөрийн 1,749,500 (нэг сая долоон зуун дөчин есөн мянга таван зуу) төгрөгийг акт тогтоов.

5.2 Албан шаардлага: өгөгдөөгүй

5.3 Зөвлөмж

Илэрсэн алдаа -1: Хүүхдийн хоолыг нормативт зардлаас 189.4 мянган төгрөгөөр илүү зарцуулсан.

Өгсөн зөвлөмж: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т "үнэн зөв байх" заалт, Засгийн газрын 2019 оны 450, 2024 оны 237 дугаар тогтоолуудыг хэрэгжүүлэн ажиллах

Илэрсэн алдаа -2: Үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй 11 төрлийн 19,912.5 мянган төгрөгийн хөрөнгө элэгдээрээ анхны өртгөө нөхсөн үлдэгдэл өртөггүй хөрөнгө бүртгэлтэй байна. . Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйл 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах", ТӨБЗГ-ын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам"-ын 7.1-д "Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь эзэмшилдээ байгаа илүүдэл хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналыг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ" гэж заасантай нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Дахин үнэлгээ хийх шалгуур хангасан хөрөнгөнд үнэлгээ хийж бүртгэлд тусгах, цаашид ашиглах боломжгүй хөрөнгүүдийг холбогдох газрын зөвшөөрлийн дагуу данснаас хасах арга хэмжээ авч, үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийг цэгцлэх;

Энэхүү зөвлөмжийг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5 дахь хэсэгт заасны дагуу төлөвлөгөө гарган хэрэгжүүлж, биелэлтийг 2025 оны 06 дугаар сарын 15-ны дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчил нь бидний тогтоосон материаллаг түвшингөөс бага байгаа тул **"Өөрчлөлтгүй"** дүгнэлт өглөө.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруу-лаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Хандив тусламжаар ирсэн угаалгын автомашиныг бүртгэлд тусгаагүй, мөн Боловсролын яамнаас нийлүүлэгдсэн 662150 төгрөгийн тоос сорогч, 1134880 мянган төгрөгийн угаалгын машиныг бүртгэлд тусгаагүй, хөрөнгийн биет тооллого хийгдээгүй сүүлийн үед нийлүүлэгдэж байгаа зөөврийн компьютерүүдийн үнийг ялгаж мэдэхгүй дутгадал илэрч байна.	1	1,797.0	1	1,797.0			1	1,797.0				
Хүнсний үлдэгдлийн 17 нэр төрлийн бүтээгдэхүүнийг тоолоход хүнсний материалын дутагдал гараагүй мах, элсэн саахрыг 40-50кг-аар нөөцөлсөн, тогоочийн тайлангаар 13 ш хүнсний материалын 793670 төгрөгийн орлогыг авалгүй зарлага болгосон зөрчил илэрлээ.	1	793.6	1	793.6			1	793.6				
Дүн	2	2,590.7	2	2,590.7			2	2,590.7				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Тооллогоор тавилга барилга байгууламж, машин тоног төхөөрөмжийг хэсэгчилэн тооллого хийхэд 1749500 төгрөгийн үнэ бүхий зөөврийн компьютер дутагдсан	1	1,749.5	1	1,749.5								
Хүүхдийн хоолыг нормативт зардлаас илүү олгосон	1	189.4					1	189.4				
Анхны өртгөө элэгдлээрээ нөхсөн 0 үлдэгдэлтэй байгаа 11 нэр төрлийн 19,912,573.00 төгрөгийн хөрөнгийг дахин үнэлж ашиглалтын хугацааг сунгах	1											
Дүн	3	1,938.9	1	1,749.5			1	189.4				

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

ХЯНАСАН:

АХЛАХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ОЮУНСУВД
Х.БОЛДБААТАР

Д.БАТ-УНДРАА

Огноо: 2025-01-30

БОЛОВСРУУЛСАН:

“ХААН СОЁМБО АУДИТ” ХХК ГЭРЭЭТ АУДИТОР

Б.ЦЭРЭНДЭЖИД

Огноо: 2025-01-30